

**PORADNICTWO
I POMOC**

Stephen Murgatroyd

Poradnictwo i pomoc

Stephen J. Murgatroyd

Starszy doradca
na Otwartym Uniwersytecie Walijskim

Tłumaczyła
Elżbieta Turlejska

Zysk i S-ka Wydawnictwo

Tytuł oryginału
Counselling and helping

First published in 1985 by The British Psychological Society,
St Andrews House, 48 Princess Road East, Leicester LE1 7DR,
in association with Methuen & Co. Ltd, 11 New Fetter Lane,
London EC4P 4EE, and in the USA by Methuen, Inc., 29 West
35th Street, New York NY 10001.

Copyright © 1985 by Stephen J. Murgatroyd
Copyright © 2000 for the Polish translation by Zysk i S-ka
Wydawnictwo s.c., Poznań

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced
or transmitted, in any form or by any means, without permission.

Opracowanie graficzne okładki
Dariusz Jasiczak

Wydanie I

ks 2 178 243

cyf. 27

ISBN 83-7150-816-6

Zysk i S-ka Wydawnictwo s.c.
ul. Wielka 10, 61-774 Poznań
fax 852 63 26, tel./fax 853 27 51, 853 27 67
Dział handlowy tel./fax 864 14 03, tel. 864 14 04

Drukarnia Narodowa S.A.
Kraków, ul. Marszałka J. Piłsudskiego 19
Druk z dostarczonych diapozytywów

17. 400/04

Dedykacja

Książkę tę dedykuję Horacemu i Denise Murgatroydom (moim rodzicom), Marcelowi Leclerkowi (mojemu dziadkowi) Michaelowi i Ivy Apterom, Richardowi i Gilly Gale'om, Grupie Badawczej do Zwalczania Kryzysów przy Otwartym Uniwersytecie, studentom i pracownikom Otwartego Uniwersytetu w Cardiff, Uniwersytetu Saskatchewan a także Instytutowi Gabriela Dumonta w Ile-àLa Cross.

Spis treści

Wstęp		9
Część I	Podstawy	13
Rozdział 1	Poradnictwo jako forma pomocy	13
Rozdział 2	Podstawowe aspekty udzielania pomocy	28
Rozdział 3	Oczekiwania osoby potrzebującej pomocy	54
Część II	Pierwiastek ludzki	69
Rozdział 4	Pomoc w uporaniu się z trudną sytuacją	69
Rozdział 5	Pomoc w zachowaniach społecznych	86
Rozdział 6	Pomoc w sposobie myślenia	100
Rozdział 7	Pomoc w odczuciach	114
Rozdział 8	Pomoc a organizm	135
Rozdział 9	Potrzeby doradcy	154
Część III	Szczególne formy udzielania pomocy	173
Rozdział 10	Pomoc grupowa	173
Rozdział 11	Pomoc za pośrednictwem formalnych i nieformalnych grup pomocy	193
Ćwiczenia praktyczne		205

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the war. It is a very interesting and comprehensive survey of the current state of affairs.

2. The second part of the report is devoted to the military operations of the army. It contains a detailed account of the various campaigns and battles, and the tactics employed by the different sides.

3. The third part of the report discusses the political and economic conditions of the country. It analyzes the impact of the war on the domestic situation, and the measures taken by the government to cope with the crisis.

4. The fourth part of the report is a summary of the main findings and conclusions. It provides a clear and concise overview of the entire report, and offers some suggestions for future action.

5. The report is well written and easy to read. It is a valuable source of information for anyone interested in the current events of the country.

Wstęp

Niniejsza książka nie wyczerpuje wszystkich aspektów poradnictwa i pomocy, stanowiąc raczej wstęp do takiej pozycji. Autor próbuje w niej:

- zbadać podstawowe aspekty poradnictwa i pomocy
- opisać i wyjaśnić rozmaite strategie poradnictwa i pomocy, odpowiednie dla różnych rodzajów niesienia pomocy
- poinstruować czytelników o taktykach poradnictwa i pomocy właściwych każdej z tych strategii
- zgłębić różne sytuacje, w których omawiane strategie mogą znaleźć zastosowanie.

Chociaż książka nie stanowi podręcznika akademickiego, w taki sposób podchodzi do omawianych zagadnień, że można je w pełni poprzeć dostępnymi badaniami. Czytelnicy pragnący zapoznać się ze ściśle naukowymi aspektami omawianych spraw, znajdą wykaz lektur uzupełniających na końcu większości rozdziałów.

Autor zakłada, że czytelnik aktywnie zaangażowany w taki czy inny rodzaj niesienia pomocy pragnie poprawić swe umiejętności i poszerzyć zasób wiedzy na ten temat, oraz że wykorzysta tę książkę w sposób zgodny ze swoimi potrzebami. Autor wyraża wreszcie nadzieję, że czytelnik wybierze i dopasuje do swego stylu pracy oraz do własnej sytuacji zawarte w książce pomysły i propozycje.

Książka przeznaczona jest dla pracowników służb społecznych i ich asystentów, pielęgniarek, lekarzy, prawników, nauczycieli, pracowników socjalnych i ludzi niosących pomoc, osób zatrudnionych w ośrodkach zapobiegania samobójstwom, doradców poradni małżeńskich i zawodowych oraz dla osób zajmujących się rozwojem społeczności lokalnych. Ponieważ książka adresowana jest do tak szerokiego grona odbiorców, trudno było przytoczyć w niej przykłady oraz dane dotyczące przypadków odpowiednich dla każdej z wymienionych grup. Czytelnicy będą zatem musieli dostosować przedstawione pomysły i zasady postępowania do swych własnych potrzeb.

Niektóre z przedstawionych w książce propozycji praktycznych mogą sprawiać wrażenie „zbyt ryzykownych”, by je podejmować. Jeśli zatem wydadzą się czytelnikowi szokujące, nie powinien ich wykorzystywać. Należy jednak wówczas zbadać przyczynę takiej reakcji i zadać sobie pytanie: „w jaki sposób mógłbym znaleźć inne sposoby podejmowania ryzyka bez jednoczesnego wystawiania na nie osób, którym próbuję pomóc?”

Niekiedy uważa się poradnictwo za odrębną aktywność, odmienną od niesienia pomocy. Według mnie są to synonimy. W związku z tym unikam nazywania osoby potrzebującej pomocy „klientem” bądź „pacjentem”, a doradcę, pracownika społecznego lub terapeutę wolę określać mianem osoby niosącej pomoc. Nie podzielam poglądu wielu doradców i terapeutów, którzy uważają wszechstronne szkolenie zawodowe oraz posiadanie dyplomów za warunek wykorzystania niektórych opisanych tu sposobów postępowania. W tej książce, tak jak we wszystkich moich poprzednich publikacjach, próbowałam wykazać, że doradztwo nie jest jakimś tajemniczym zajęciem i nie wymaga profesjonalizmu. Stanowi ono szczególną formę psychodramy, a większość opisanych w książce „trudnych” zadań można zrealizować podczas zajęć wykorzystujących odgrywanie scenek. W tej pracy najwięcej liczą się szczerłość i zaangażowanie ludzi niosących pomoc, a nie ich dyplomy.

Nie myślę, by istniał jakiś „właściwy” sposób niesienia pomocy i poradnictwa. Każda z osób niosących pomoc musi znaleźć odpowiednią dla siebie drogę postępowania. Przedsta-

wione w niniejszej książce materiały mają pomóc czytelnikowi w poznaniu jego własnego sposobu postępowania, by mógł lepiej dopasować wykorzystywane strategie i taktyki do potrzeb osoby, której ma udzielić pomocy.

Książka nie może zastąpić doświadczenia, ani też podać takiej liczby danych, która pozwoliłaby czytelnikowi zacząć natychmiast wprowadzać w życie opisane w niej skomplikowane, a niekiedy trudne techniki. Zaleca się początkującemu doradcy, by postępował według wskazówek na temat nadzoru i wsparcia, umieszczonych w rozdziale 9.

Na ogół przedstawia się poradnictwo i pomoc jako poważne wyzwania i takimi są one w istocie. Niekiedy jednak praca doradcy jest zabawna i wesoła. Chociaż osoby niosące pomoc powinny wystrzegać się wykorzystywania humoru w sposób cyniczny, ma on swe bezsporne miejsce w udzielaniu pomocy. Podobną rolę odgrywa przyjemność. Ludzie niosący pomoc są często konfrontowani z ciężkimi przeżyciami tych, którzy jej oczekują; zdarza się i tak, że takie doświadczenia stanowią ważne czynniki własnego rozwoju. Te dwa elementy — przyjemność i rozwój — potraktowano w książce marginesowo, jednak nie pominięto ich całkowicie.

Mile widziane będą uwagi i komentarze do tej książki. Proszę pisać na adres: Stephen Murgatroyd, The Open University in Wales, 24 Cathedral Road, Cardiff CF1 9SA, Wales, U.K.